

Likestillings- og
diskrimineringsombudet

NOTAT

Til:

Fra:
Anne Jorun Ballangrud

Dok. ref.
07/2027-21/SF-460//AJB

Dato:
21.11.2008

Webversjon av uttalelse - sak om diskriminering på grunn av seksuell orientering ved professoropprykk

Likestillings- og diskrimineringsombudet har mottatt en henvendelse fra A i brev av 7. januar 2008.

A har bedt Likestillings- og diskrimineringsombudet vurdere om Universitetet i X handlet i strid med arbeidsmiljøloven § 13-1, jf § 13-2 i forbindelse med behandlingen av hans søknad om professoropprykk.

Likestillings- og diskrimineringsombudet finner at Universitetet i X ikke handlet i strid med arbeidsmiljøloven § 13-1, jf § 13-2.

Likestillings- og diskrimineringsombudets uttalelse kan bringes inn for Likestillings- og diskrimineringsnemnda, se vedlagte orientering. Fristen for å bringe en sak inn for nemnda er tre uker fra mottakelsen av ombudets uttalelse.

LIKESTILLINGS- OG DISKRIMINERINGSOMBUDETS VURDERING

Sakens bakgrunn

A er ansatt som førsteamanuensis ved Universitetet i X ved Avdeling for religionsvitenskap. A søkte om opprykk til professor 15. september 2007.

Ansettelser i undervisnings- og høyskolestillinger skjer på grunnlag av innstilling, som skjer ut fra en sakkyndig bedømmelse av søkeren. Dette følger av universitets- og høyskoleloven § 6-3. Ifølge forskrift om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger § 2-1 skal det i forbindelse med ansettelsen opprettes en sakkyndig komité som skal vurdere søknaden og avgi en uttalelse. Komiteen som vurderte As søknad bestod av professor B fra Universitetet i Z, professor C fra Universitetet i X og professor D fra Æ universitet i Sverige.

Bedømmelseskomiteens konklusjon var at A ikke oppfylte kravene til professorkompetanse. I komiteens konklusjon av 17. oktober 2007 står det:

”A er en iderik og engasjert forsker. Hans vitenskapelige arbeider preges imidlertid av en viss ensidighet og mangel på metodologisk omsorg. De har heller ikke den bredde som må forutsettes for at professorkompetanse skal tildeles. Kravene til professorkompetanse må stilles høyt, og A som fortsatt befinner seg tidlig i karrieren, oppfyller etter vår enstemmige vurdering ennå ikke disse kravene.”

Fakultetsstyret ved Universitet i X fattet vedtak 29. januar 2008, hvor bedømmelseskomiteens vurdering ble godkjent. A fikk dermed ikke opprykk til professor. I vedtaket skrev fakultetsstyret også at *”bedre skjønn kunne ha vært utøvd ved oppnevning av sakkyndig komite slik at spørsmålet om eventuell habilitet ikke hadde kommet opp.”*

Partenes anførsler

A opplyser at han er homofil, og at dette er kjent i ulike norske deloffentligheter, blant annet i det religionsvitenskapelige miljøet. Han viser til at han har trukket inn relasjonen mellom homofili og religion i to vitenskapelige artikler, samt i en rekke avisartikler. Han mener derfor at hans seksuelle orientering var kjent hos medlemmene i bedømmelseskomiteen, og han mener at hans seksuelle orientering ble vektlagt negativt ved komiteens vurdering av hans søknad. På denne bakgrunn mener A at Universitetet i X handlet i strid med arbeidsmiljølovens diskrimineringsforbud da han ikke fikk opprykk til professor.

Bakgrunnen for As påstand om diskriminering er at han mener at ett av bedømmelseskomiteens medlemmer, professor D, offentlig har uttalt seg negativt om homofili. A viser til flere sitater hvor han mener at Ds holdninger til homofili kommer frem. Sitatene er hentet fra Ds uttalelse på en svensk nettside. Ifølge A avviser D at homofil samlivsform er moralsk akseptabel, og han sammenligner homofili med seksualforbrytelser og seksuelle overgrep mot barn. D uttaler også, ifølge A følgende:

”Att inte all slags tillfredsställelse av sexuella begär eller alla sexuella orienteringar är likevärdiga, vare sig för den egna psykiska och fysiska hälsan eller för det sociala livet, torde vara självklart för alla.”

Med henvisning til uttalelsene på denne nettsiden anfører A at D indirekte uttaler at homofile bør diskrimineres i samfunnet generelt. A mener at Ds holdning har vært utslagsgivende for bedømmelseskomiteens konklusjon, og dermed også fakultetsstyrets vedtak.

Han mener at hans påstand underbygges av at det er foretatt en usakelig behandling av hans vitenskapelige arbeider i den sakkyndige vurderingen av hans søknad. At de to andre medlemmene i bedømmelseskomiteen i 2002 uttalte at As vitenskapelige produksjon var på et høyt nivå, og at han viste teoretisk evne og kreativitet og at han hadde bred faglig kompetanse, viser etter As mening at Ds holdninger har vært avgjørende for komiteens vurderinger.

A anfører også at D ikke konsekvent er strengere enn andre professorer når det gjelder vurdering av opprykk. A viser i den forbindelse til at D tidligere har gitt opprykk til en førsteamanuensis i Y som var dårligere kvalifisert enn A. Denne personen var heterofil. Dette støtter etter As mening at det er As seksuelle orientering som var årsak til at han ikke ble vurdert til å oppfylle kravene til professorkompetanse. A mener dessuten at dette er innrømmet av fakultetsstyret i fakultetsstyrets vedtak.

Universitetet i X bestrider at As seksuelle orientering har hatt betydning for behandlingen av hans søknad om opprykk til professor. Universitetet hevder at det er foretatt en vurdering av As kvalifikasjoner, og at det er manglende kvalifikasjoner som er årsak til at A ikke fikk opprykk. At de to andre medlemmene av bedømmelseskomiteen uttalte seg positivt om As vitenskapelige arbeid i 2002, kan ikke brukes for å underbygge at diskriminering har funnet sted i forbindelse med behandlingen av søknad om professoropprykk. I 2002 ble A vurdert i forhold til en førsteamanuensisstilling, og det kreves større kvalifikasjoner til en professorstilling enn til en førsteamanuensisstilling.

Universitetet anfører videre at sitatene A viser til for å underbygge at D har homofobe holdninger, er tatt ut av sin sammenheng. Ifølge universitetet gir ikke sitatene uttrykk for at D er kritisk til homofili, og de kan ikke oppfattes som diskriminerende.

D har i brev til Likestillings- og diskrimineringsombudet av 10. september 2008 kommentert As påstander om at D har homofobe holdninger. I brevet skriver D at han ikke kjenner seg igjen i den beskrivelse A gir av han. Han skriver at han derimot har støttet utarbeidelsen av en lov om partnerskap og at han har vært for ”pastoral vällsignelse” av homofile par.

I likhet med Universitetet i X, skriver D at sitatene A viser til er tatt ut av sin sammenheng og at A har tolket sitatene feil. Sitatet hvor han angivelig sammenligner homofili med seksualforbrytelser, er ifølge D, hentet fra en diskusjon om seksualitet og kjærlighet der D viser at det er selvsagt at seksualitet kan være destruktivt. D sier at han viser til voldtekt og pedofili som eksempler på destruktiv seksualitet i artikkelen. Han bestrider at han knytter homofili til seksualforbrytelser. D bestrider også at han i artikkelen har avvist homofil leveform som moralsk akseptabelt.

Endelig bestrider D at han opererer med ulike standarder når han vurderer søkere til professoropptrykk.

Rettslig grunnlag

Arbeidsmiljøloven § 13-1, jf § 13-2 forbyr direkte og indirekte diskriminering ved ansettelse på grunn av seksuell orientering. Denne saken reiser spørsmål om direkte diskriminering. Med direkte diskriminering menes handlinger som har til formål eller virkning å behandle personer dårligere enn andre på grunn av deres seksuelle orientering.

Forskjellsbehandling på grunn av seksuell orientering vil i særlige tilfeller kunne være tillatt. I følge arbeidsmiljøloven § 13-3 annet ledd vil forskjellsbehandling være tillatt dersom den har et sakelig formål, den ikke er uforholdsmessig inngripende overfor den som forskjellsbehandles og forskjellsbehandlingen ikke er nødvendig for utøvelse av arbeid eller yrke.

Arbeidsmiljøloven § 13-8 fastslår at det i saker om diskriminering er delt bevisbyrde. Dette betyr at den som hevder å være diskriminert, i utgangspunktet har bevisbyrden for at han eller hun er diskriminert. Det er ikke krav om sannsynlighetsovervekt. Det er tilstrekkelig at det fremlegges opplysninger som gir grunn til å tro at diskriminering har funnet sted, men det er ikke tilstrekkelig med en påstand om diskriminering. Dersom opplysningene i saken gir grunn til å tro at diskriminering har funnet sted, må den som beskyldes for diskriminering, bevise at diskriminering ikke har funnet sted.

Likestillings- og diskrimineringsombudets vurdering

Likestillings- og diskrimineringsombudet skal i det følgende ta stilling til om Universitetet i X handlet i strid med arbeidsmiljøloven § 13-1, jf § 13-2 ved vurderingen av As søknad om opptrykk til professor.

Ombudet vil først ta stilling til om det er *grunn til å tro* at As seksuelle orientering har blitt vektlagt negativt ved vurderingen av hans søknad, jf arbeidsmiljøloven § 13-8.

Ombudet har ikke forutsetninger for å vurdere As vitenskapelige arbeid, og ombudet kan derfor ikke gå inn i en vurdering av om A oppfyller kravene til

professorkompetanse. Ombudet vil derfor ikke vurdere om A var bedre kvalifisert enn personen i Y som han viser til. Det ombudet kan vurdere, er om det er lagt vekt på usakelige og utenforliggende omstendigheter ved vurderingen av As søknad. Dersom vurderingen fremstår som usakelig og ubegrunnet, kan dette være et moment som kan gi grunn til å tro at Universitetet i X har handlet i strid med diskrimineringsforbudet.

Ombudet har gjennomgått bedømmelseskomiteens vurdering av A, samt komiteens merknader til As innsigelser. Etter ombudets syn er komiteens vurdering grundig og faglig forankret. Det er dermed ingen ting i bedømmelseskomiteens vurdering som tyder på at det er tatt hensyn til usakelige og utenforliggende omstendigheter.

Ombudet finner at sitatene A har henvist til heller ikke er en omstendighet som gir grunn til å tro at As seksuelle orientering er vektlagt negativt ved bedømmelseskomiteens vurdering. Både Universitetet i X og D har bestridt at sitatene gir uttrykk for at D er negativ til homofili. Universitetet og D viser til at A bruker sitatene feil og at de er tatt ut av sin sammenheng. As påstander om at D har homofobe holdninger og at dette har påvirket bedømmelseskomiteens konklusjon, fremstår etter dette utelukkende som en påstand. Dette er i henhold til bevisbyrderegelen i arbeidsmiljøloven § 13-8 ikke nok til at bevisbyrden går over på Universitetet i X. En påstand må underbygges av hendelsesforløpet og sakens ytre omstendigheter for at den skal gi grunn til å tro at diskriminering har skjedd, jf Ot.prp. nr. 33 (2004-2005) side 130. Slik ombudet vurderer saken, er As påstand ikke tilstrekkelig underbygget til at det gir grunn til å tro at diskriminering har funnet sted.

Konklusjon

Universitetet i X handlet ikke i strid med arbeidsmiljøloven § 13-1, jf § 13-2 ved behandlingen av As søknad om opprykk til professor.

Med vennlig hilsen

Beate Gangås
likestillings- og diskrimineringsombud

Saksbehandler: Anne Jorun Ballangrud

Vedlegg: Orientering om klageadgangen

Kopi: Universitetet i X